

Mål C-643/23**Sammanfattning av begäran om förhandsavgörande enligt artikel 98.1 i domstolens rättegångsregler****Datum för ingivande:**

26 oktober 2023

Domstol som begär förhandsavgörande:

Tribunal da Relação de Lisboa (Appellationsdomstolen i Lissabon, Portugal)

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

4 juli 2023

Klagande:

Agenciart – Management Artístico, Sociedade Unipessoal, Lda.

Motpart:

CT

Saken i målet vid den nationella domstolen

Det överklagande som prövas av Tribunal da Relação de Lisboa (Appellationsdomstolen i Lissabon) handlar om avgränsningen av tillämpningsområdet för förfarandet för betalningsföreläggande, nämligen huruvida de objektiva och subjektiva rekvisiten för det förfarandet är uppfyllda – Begreppen ”handelstransaktion” och ”företag” i artikel 2 leden 1 och 3 i direktiv 2011/7/EU – Agerande i egenskap av organisation inom ramen för en oberoende yrkesmässig verksamhet och strukturerat utövande av denna verksamhet

Syfte med och rättslig grund för begäran om förhandsavgörande

Tolkning av unionsrätten, särskilt skäl 5 och artikel 2 led 3 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/7/EU av den 16 februari 2011 om bekämpande av sena betalningar vid handelstransaktioner (EUT L 48, 2011, s. 1) – Artikel 267 FEUF

Tolkningsfråga

Ska en fysisk person som stadigvarande utövar skådespelaryrket som egenföretagare i utbyte mot en ekonomisk ersättning, även om han eller hon inte har en organiserad struktur av medel (eftersom vederbörande bedriver sin verksamhet utan att förfoga över vare sig någon egen lokal eller personal, verktyg eller utrustning som har anknytning till hans eller hennes yrkesverksamhet), anses vara ett ”företag” i den mening som avses i skäl 5 och i artikel 2 led 3 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/7/EU av den 16 februari 2011?

Anförda unionsbestämmelser

Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/7/EU av den 16 februari 2011 om bekämpande av sena betalningar vid handelstransaktioner, särskilt skälen 5 och 10 och artikel 2 leden 1 och 3

Anförda nationella bestämmelser

Decreto-Lei n.º 62/2013, de 10 de maio, que estabelece medidas contra os atrasos no pagamento de transações comerciais, e transpõe a Diretiva n.º 2011/7/UE, do Parlamento Europeu e do Conselho, de 16 de fevereiro de 2011 (lagdekret nr 62/2013 av den 10 maj 2013 om åtgärder mot sena betalningar vid handelstransaktioner och om införlivande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/7/EU av den 16 februari 2011): särskilt artikel 3 b och 3 d

”Artikel 3

Definitioner

I detta lagdekret gäller följande definitioner:

...

b) *handelstransaktioner*: transaktioner mellan företag eller mellan företag och offentliga myndigheter som leder till leverans av varor eller tillhandahållande av tjänster mot ersättning,

...

d) *företag*: varje organisation, utom en offentlig myndighet, som handlar inom sin oberoende ekonomiska eller yrkesmässiga verksamhet, även om den verksamheten bedrivs av en ensam person,”

Regime dos procedimentos para cumprimento de obrigações pecuniárias emergentes de contratos de valor não superior à alçada do tribunal de 1.ª Instância, aprovado pelo Decreto-Lei n.º 269/98, 1 de setembro (Bestämmelser om förfarandena för fullgörande av penningförpliktelser som bygger på avtal rörande

belopp som inte överstiger gränsen för förstainstansdomstolens behörighet, antagna genom lagdekret nr 269/98 av den 1 september 1998) (nedan kallade RPCOPEC): särskilt artikel 7

Kortfattad redogörelse för de faktiska omständigheterna och förfarandet i målet vid den nationella domstolen

- 1 Klaganden är ett bolag som bedriver artistagentur och karriärplanering för skådespelare som bolaget har ingått ett agenturavtal med. CT, som är motpart i andra instans, utövar skådespelaryrket och ingick ett agenturavtal med klaganden som löpte ut den 30 juni 2017.
- 2 I maj 2017 förhandlade klaganden med ett tv-produktionsföretag om att motparten skulle medverka i en tv-serie och kom överens om villkoren för hennes medverkan i utbyte mot ett arvode för de agenturtjänster som klaganden hade tillhandahållit. Medverkan i tv-serien började i juni 2017 och upphörde i slutet av maj 2018.
- 3 Klaganden utfärdade faktura nr 2019/1 avseende dessa tjänster. Den var daterad den 17 juli 2019 och fakturabeloppet var på 19 188 euro. Motparten har ännu inte betalat den. Klaganden har gjort gällande att den har rätt till arvodet trots att agenturavtalet upphörde den 30 juni 2017, eftersom det var klaganden som skötte marknadsföringen och förhandlingen och som ingick avtalet innan agenturförhållandet upphörde.
- 4 Klaganden ansökte om utsökning mot motparten avseende en viss bestämd fordran vid Tribunal Judicial da Comarca de Lisboa (Distriktsdomstolen i Lissabon, Portugal).
- 5 Som exekutionstitel ingav klaganden ett betalningsföreläggande med verkställighetsbeslut, som utfärdats inom ramen för det förfarande för betalningsföreläggande som handlagts vid Balcão Nacional das Injunções (Myndigheten för betalningsförelägganden, Portugal). Förfarandet inleddes den 24 oktober 2019 och verkställighetsbeslutet fattades den 23 januari 2020.
- 6 Klaganden angav 19 188 euro som utsökningsbelopp, vilket var beloppet på faktura nr 2019/1, jämte dröjsmålsränta. I ansökan om betalningsföreläggande hänvisades det till ett avtal om leverans av varor och tjänster daterat den 1 juni 2017, för perioden mellan den 1 juni 2017 och den 31 maj 2018.
- 7 Motparten invände mot utsökningsansökan och åberopade utebliven eller ogiltig delgivning i förfarandet för betalningsföreläggande, fel i typ av förfarande, avsaknad av passiv saklegitimation i utsökningsförfarandet och att den fordran som utsökningen avsåg hade preskriberats.

- 8 Tribunal Judicial da Comarca de Lisboa ansåg att motparten hade fog för sin invändning mot utsökningen och slog följaktligen fast att utsökningen skulle upphöra.
- 9 Klaganden överklagade därefter det beslutet till Tribunal da Relação de Lisboa, som är den hänskjutande domstolen.

Parternas huvudargument

Klagandens ståndpunkt

- 10 Klaganden anser att det agenturförhållande som uppstod mellan parterna genom agenturavtalet utgör en handelstransaktion, i enlighet med den definition som finns i artikel 3 b i lagdekret nr 62/2013.
- 11 De tjänster som klaganden har tillhandahållit har samband med motpartens yrke som skådespelare och de syftar till att hon ska kunna bedriva sin yrkesverksamhet. Det innebär att ingen av parterna kan anses vara konsument, vilket är viktigt vid tillämpningen av artikel 2.2 a i lagdekret nr 62/2013, i vilken det föreskrivs att konsumentavtal inte omfattas av lagdekretets tillämpningsområde.
- 12 Vidare är det enligt klaganden just på grund av att motparten utövar skådespelaryrket som egenföretagare och ingick det aktuella agenturavtalet i den egenskapen, som hon bör omfattas av begreppet ”företag” i artikel 3 d i lagdekret nr 62/2013.
- 13 Härav följer att klagandens användning av förfarandet för betalningsföreläggande uppfyller de objektiva och subjektiva rekvisit som föreskrivs i lagen och att det är det lämpliga processuella medlet för att kräva fullgörelse av den skyldighet som motparten har åsidosatt. Exekutionstiteln ska därför anses vara giltig.
- 14 Följaktligen bör överklagandet bifallas och den överklagade domen undanröjas och målet bör återförvisas till första instans för fortsatt handläggning.

Motpartens ståndpunkt

- 15 Enligt motparten fann domstolen i första instans med rätta att det inte är tillåtet att använda sig av ett förfarande för betalningsföreläggande för att göra fordran gällande i domstol, eftersom det avtal som ligger till grund skyldigheten att betala beloppet i fråga inte omfattas av begreppet handelstransaktion. För att det ska anses föreligga en handelstransaktion krävs det enligt lag att det är företag eller företag och offentliga myndigheter som är parter, vilket uppenbarligen inte är fallet i förevarande mål. Det rör sig inte om ett förhållande mellan företag eller mellan företag och offentliga myndigheter eller någon som bedriver affärsverksamhet, eftersom motparten utövar skådespelaryrket.

- 16 Motparten åberopar till sitt försvar EU-domstolens dom av den 15 december 2016, Nemeč (C-256/15, EU:C:2016:954), vad beträffar tolkningen av begreppen handelstransaktion och företag i Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/35/EG av den 29 juni 2000, i vilken domstolen slog fast att det inte räcker med att en person genomför en transaktion för att den ska falla under begreppet företag, och för att transaktionen ska kvalificeras som handelstransaktion. Det krävs även att i) personen i fråga agerar i egenskap av organisation inom ramen för en oberoende ekonomisk eller yrkesmässig verksamhet, vilket innebär att den personen, oavsett dess form och rättsliga ställning enligt nationell rätt, ska utöva nämnda verksamhet på ett strukturerat och stabilt sätt – verksamheten kan sålunda inte endast utgöras av ett punktviss och isolerat tillhandahållande – och ii) att den berörda transaktionen ingår i denna verksamhet.
- 17 Det här aktuella agenturavtalet var inte ett avtal mellan företag och därför kan det inte anses utgöra en handelstransaktion. Av ingåendet av det avtalet kan inte slutsatsen dras att motparten, som är verksam som skådespelare, utövar en ekonomisk verksamhet på ett strukturerat och stabilt sätt eller agerar inom handelns område genom att bedriva en oberoende yrkesmässig verksamhet.
- 18 Den omständigheten att motparten [inledningsvis] ansåg att avtalet avsåg ”kommersiell distribution” påverkar inte den rättsliga kvalificeringen av parterna i avtalet.
- 19 Motparten utövar det fria skådespelaryrket och tillhandahåller tjänster av intellektuell art som bygger på en särskild yrkeskompetens. Hon gör det personligen och inom ramen för ett förtroendeförhållande, vilket innebär att hon inte omfattas av begreppet näringsidkare.
- 20 Vad beträffar förfarandet för betalningsföreläggande gör motparten gällande att klaganden inte har styrkt att den gjort ett första föreläggande och att det därför inte kan anses styrkt att motparten har mottagit faktura nr 2019/1. Motparten åberopar vidare utebliven eller ogiltig delgivning för att framställa invändning i förfarandet för betalningsföreläggande, vilket innebär att de handlingar som har företagits är ogiltiga. Mot bakgrund av att motparten inte har delgetts ska målet fortsättningsvis handläggas enligt det särskilda förfarandet för fastställelse av betalningsföreläggande ska inte inkludera ett verkställighetsbeslut.
- 21 Motparten gör även gällande att agenturavtalet inte ingicks mellan henne och klaganden utan mellan klaganden och bolaget CT Unipessoal, Lda. Det innebär att motparten inte har rätt att medverka som utsökningsgäldenär i det här förfarandet.
- 22 Dessutom är preskriptionstiden för fordringar för tillhandahållande av agenturtjänster två år. När klaganden ansökte om betalningsföreläggande, hade det arvode som klaganden anser sig vara berättigad till preskriberats sedan en tid tillbaka.
- 23 Motparten gör vidare gällande, dels att avtalet mellan henne och klaganden upphörde långt före det att produktionsavtalet med tv-produktionsföretaget

upphörde och dels att klaganden inte var part i avtalet med tv-produktionsföretaget och att det inte var klaganden som främjade det, eftersom det var motparten som själv genomförde slutförhandlingarna om villkoren i det avtalet. Av dessa skäl är hon inte skyldig att betala något arvode till utsokningsborgenären.

- 24 Allt detta visar att domstolen i första instans visserligen inte prövade de ovan angivna grunderna i vederbörlig ordning, men att det inte påverkade utgången av målet. Domstolen i första instans gjorde inte en felaktig tolkning av artikel 3 b och 3 d i lagdekret nr 62/2013 och domen bör därför fastställas i sin helhet.

Kortfattad redogörelse för skälen till att förhandsavgörande begärs

- 25 Den hänskjutande domstolen prövar frågan huruvida det förelåg ett fel i typ av förfarande.
- 26 Enligt lag bygger all verkställighet på en titel som bestämmer föremålet och gränserna för verkställighetstalan. Om det inte finns någon exekutionstitel eller om den inte kan verkställas, utgör det skäl för invändning mot verkställigheten. Det innebär att om den utkrävbara förpliktelsen inte i vederbörlig ordning bygger på en exekutionstitel, eller om den överskrider dess gränser, föreligger det ett fel på grund av avsaknad av exekutionstitel. Följaktligen måste avsaknaden av exekutionstitel medföra att verkställigheten upphör.
- 27 I förevarande mål fann domstolen i första instans att betalningsföreläggandet i fråga inte utgjorde en exekutionstitel, eftersom det belopp som angavs på den faktura som getts in i utsokningsförfarandet översteg 15 000 euro och eftersom motparten inte är ett bolag fick klaganden inte inleda ett förfarande mot motparten.
- 28 Enligt artikel 10 lagdekret nr 62/2013 har en borgenär i en handelstransaktion där konsumenter inte medverkar rätt att ansöka om ett betalningsföreläggande oberoende av fordringsbeloppet, det vill säga även om beloppet överstiger 15 000 euro, vilket utgör gränsen i det allmänna systemet för betalningsförelägganden (enligt artikel 7 i RPCOPEC).
- 29 Mot bakgrund av vad som föreskrivs i artiklarna 2.1, 2.2 a och 3 b i lagdekret nr 62/2013, rör det sig således om fordringar som bygger på handelstransaktioner där inga konsumenter har medverkat.
- 30 Den hänskjutande domstolen prövar därefter de objektiva och subjektiva rekvisiten för ett förfarande för betalningsföreläggande.
- 31 Vad beträffar de objektiva rekvisiten är begreppen *penningförpliktelse som bygger på avtalet* (artikel 1 i lagdekret nr 269/98) och *handelstransaktion* (artikel 3 b i lagdekret nr 62/2013) viktiga. Vad beträffar de subjektiva rekvisiten är begreppen

konsument (artikel 2.2 a i lagdekret nr 62/2013), *offentliga myndigheter* (artikel 3 c i lagdekret nr 62/2013) och *företag* (artikel 3 d i lagdekret nr 62/2013) viktiga.

- 32 I förevarande mål avsåg föreläggandet med verkställighetsbeslut betalning av en faktura för tjänster som hade tillhandahållits i enlighet med ett agenturavtal, vilka klaganden, i egenskap av agent, påstod sig ha tillhandahållit till motparten, inom ramen för hennes verksamhet som professionell skådespelare.
- 33 Härav följer att de objektiva rekvisiten är uppfyllda med avseende på avtalet som grund för fordran och att det rör sig om en penningfordran i egentlig mening, det vill säga en skyldighet att betala ett penningbelopp. Dessa omständigheter är otvistiga mellan parterna.
- 34 Tvisten handlar om huruvida det objektiva rekvisitet handelstransaktion och det subjektiva rekvisitet ställning som företag, vilka föreskrivs i artikel 3 b respektive artikel 3 d i lagdekret nr 62/2013, är uppfyllda.
- 35 Den hänskjutande domstolen påpekar att direktiv 2011/7/EU, vilket ersatte och upphävde direktiv 2000/35/EG som reglerade samma område, införlivades med den nationella rätten genom lagdekretet i fråga.
- 36 Enligt artikel 3 b i lagdekret nr 62/2013 avses med handelstransaktioner transaktioner mellan företag eller mellan företag och offentliga myndigheter som leder till leverans av varor eller tillhandahållande av tjänster mot (ekonomisk) ersättning.
- 37 Det bör således prövas hur avtalet mellan parterna är uppbyggt. För att klarlägga vilken processuell form som är tillämplig, bör föremålet och grunden för fordran beaktas, såsom de framgår av ansökan om betalningsföreläggande. Det bör härvid beaktas att klaganden hävdar att denne i ansökan uppgav sig ha "handlat som agent" för motparten.
- 38 Agenturavtal omfattas av Decreto-Lei n.º 178/86, de 3 de julho (lagdekret nr 178/86 av den 3 juli 1986), där det definieras som ett avtal genom vilket en av parterna förbinder sig att främja ingående av avtal för den andra partens räkning, i utbyte mot en ersättning.
- 39 I doktrinen har agenturavtal betecknats som handelsavtal. Vidare föreligger ingen enhetlig rättspraxis beträffande frågan huruvida ett agenturavtal för artistkarriärer ska anses vara ett agenturavtal.
- 40 Eftersom ett agenturavtal är en form av handelsrättsligt fullmaktsavtal, råder det självfallet inget tvivel om att den verksamhet som klaganden bedriver ska anses utgöra tillhandahållande av tjänster. Det innebär att den objektiva aspekten av begreppet handelstransaktion föreligger.

- 41 Den hänskjutande domstolen finner att de objektiva rekvisiten är uppfyllda för att ett förfarande för betalningsföreläggande, i dess handelsrättsliga form, ska få användas.
- 42 Vad beträffar det subjektiva rekvisitet rörande ställning som företag, påpekar den hänskjutande domstolen att det agenturavtal som låg till grund för de tjänster som avsågs i fakturan som gavs in tillsammans med ansökan om betalningsföreläggande ingicks mellan klaganden, som är ett bolag, och motparten, som är en fysisk person.
- 43 Det ska således klargöras huruvida dessa båda parter omfattas av det rättsliga begreppet företag, det vill säga en organisation som handlar inom sin oberoende ekonomiska eller yrkesmässiga verksamhet, även om den drivs av en ensam person (artikel 2 led 3 i direktiv 2011/7/EU).
- 44 Det råder inget tvivel om att klaganden kan hänföras till den kategorin. Däremot föreligger det oenighet om detta när det gäller motparten.
- 45 Eftersom klaganden i ansökan om betalningsföreläggande gjorde gällande att motparten utövar skådespelaryrket och att agenturavtalet syftade till att främja hennes karriär, bör begreppet verksamhet i yrkesmässigt hänseende, som utövas av en fysisk person, beaktas.
- 46 Skäl 10 i direktiv 2011/7/EU, där det uttryckligen anges att fria yrkesutövare ”omfattas av det här direktivet”, tyder på att fria yrkesutövare omfattas av begreppet företag i vid mening.
- 47 Mot bakgrund av att det i ansökan om betalningsföreläggande gjordes gällande att motparten utövade skådespelaryrket och att det agenturavtal som hon ingick med klaganden syftade till att främja hennes yrkesmässiga verksamhet som fri yrkesutövare, tyder det, vid första anblicken, på att hon ska betecknas som ett företag.
- 48 Den hänskjutande domstolen hänvisar till domen Nemeč, som motparten har åberopat, med avseende på vilken den menar att klargörandet av begreppet *stabil* som domstolen tar upp inte väcker några frågor, eftersom ett yrkesmässigt utövande av en viss verksamhet, regelbundet och kontinuerligt, ska betraktas som ett stabilt utövande av verksamheten. Oklart är däremot vad som avses med agerande *i egenskap av organisation* och med *strukturerat utövande* av denna verksamhet. Domen Nemeč handlar om yrkesutövningen för en hantverkare som har licens för att få verka som oberoende hantverkare. Utövandet av denna verksamhet förutsätter att han förfogar över en strukturerad uppsättning produktionsmedel.
- 49 Dessa oklarheter kvarstår när det gäller direktiv 2011/7/EU, eftersom definitionerna av begreppen *handelstransaktion* och *företag* i det direktivet är identiska med dem som finns i direktiv 2000/35/CE, som ligger till grund för domen Nemeč.

- 50 Skillnaderna mellan de faktiska omständigheter om prövades i domen Nemeč och de som föreligger i förevarande mål, gör att det inte är uppenbart att domstolens slutsatser i den domen kan tillämpas här. Den hänskjutande domstolen har heller inte hittat någon annan dom från EU-domstolen där den uttalat sig om tolkningen av dessa bestämmelser.
- 51 Således föreligger det fortfarande rimliga tvivel rörande tolkningen av skälen 5 och 10 och artikel 2 leden 1 och 3 i direktiv 2011/7/EU och den tolkningen är av central betydelse för avgörandet av tvisten i förevarande mål.
- 52 Följaktligen beslutar den hänskjutande domstolen att vilandeförklara målet och att hänskjuta den ovannämnda tolkningsfrågan till EU-domstolen, i enlighet med artikel 267 FEUF.

ARBETSDOKUMENT